

Inspectie van het Onderwijs
Ministerie van Onderwijs, Cultuur en
Wetenschap

Stichting Islamitisch Onderwijs

<CONCEPT>
Onderzoek bestuur en scholen

Vierjaarlijks onderzoek

Datum vaststelling:

Samenvatting

Minstens één keer in de vier jaar onderzoekt de onderwijsinspectie ieder schoolbestuur in Nederland voor een vierjaarlijks onderzoek naar bestuur en scholen (4JOB). Bij het bestuur van de Stichting Islamitisch Onderwijs (SIO) en zijn school het Cornelius Haga Lyceum is het vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd in oktober 2018. We hebben onderzocht of het bestuur op zijn school zorgt voor onderwijs van ten minste voldoende kwaliteit en of het financieel in staat is om dit ook in de toekomst te blijven doen. Het antwoord op deze hoofdvragen is positief. Het bestuur en de school verdienen daarvoor een compliment.

Wat gaat goed?

Zowel de kwaliteitszorg als het onderwijsproces zijn op alle onderzochte onderdelen van voldoende kwaliteit. Ook zorgt de school ervoor dat de leerlingen zich veilig voelen. Het bestuur en de school hebben in korte tijd veel voor elkaar gekregen. Alle betrokkenen verdienen daarvoor een compliment. Voor de waardering goed voor een of meer onderdelen is het nog te vroeg. Veel zaken zijn nog in ontwikkeling en de school kan nog geen onderwijsresultaten presenteren. Het bestuur verkrijgt en besteedt de middelen die het daarvoor van de rijksoverheid ontvangt in overeenstemming met de wettelijke eisen.

Wat moet beter?

Bij enkele onderdelen hebben we tekortkomingen gesignaleerd. Deze hebben betrekking op enkele verplichte onderdelen in het jaarverslag, het huishoudelijk reglement van de medezeggenschapsraad en de aanlevering van monitorgegevens over de veiligheid van de leerlingen. Ook stellen we vast dat de medezeggenschapsraad en het algemeen bestuur te weinig samen overleggen.

Wat kan beter?

Bij alle onderdelen is er ruimte voor verbetering, de school is tenslotte net begonnen. In het rapport hebben we daartoe diverse aanbevelingen opgenomen. Deze zijn bedoeld om het bestuur en de school te stimuleren de school verder te verbeteren. We noemen hier de versterking van het bestuur, extra aandacht voor taal in de lessen en samenhang in het aanbod voor burgerschapsonderwijs. Ook kunnen de docenten de lessen beter afstemmen op verschillen tussen

Bestuur:

42752 Stichting Islamitisch Onderwijs (SIO)

School:

31GM Cornelius Haga Lyceum

Context:

Het Cornelius Haga Lyceum is een islamitische school voor voortgezet onderwijs in Amsterdam voor vmbo-gt, havo en vwo. De school is gestart in het schooljaar 2017/2018 met ruim 40 leerlingen in leerjaar 1. De school beschikt nu over ruim 170 leerlingen in de leerjaren 1 en 2. De leerlingen zijn verdeeld over 6 deels homogene, deels heterogene (mavo/havo en havo/vwo) brugklassen en 4 homogene tweede klassen. Waar dat getalsmatig mogelijk is, creëert de school aparte klassen voor jongens en meisjes.

Het bestuur verwacht de komende jaren een forse groei van het aantal leerlingen, die niet alleen uit Amsterdam maar ook uit de regio komen.

Het bestuur kent een eenlaags (one-tier) model met een functionele scheiding tussen het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur. Het algemeen bestuur vormt het interne toezicht. De dagelijks bestuurder is tevens de schoolleider.

leerlingen. Het bestuur verwacht met de toename van de leerlingaantallen de komende jaren betere financiële resultaten te behalen.

Vervolg

Zoals hiervoor vermeld hebben we een aantal tekortkomingen vastgesteld. Het bestuur krijgt de opdracht deze tekortkomingen te herstellen. De inspectie ziet er op toe dat dit op tijd gebeurt.

Verder vallen bestuur en school onder het reguliere toezicht van de inspectie. Dit betekent dat we op grond van de jaarlijkse prestatieanalyse bepalen of en zo ja welke toezichtactiviteiten nodig zijn. Daarnaast kunnen het bestuur en de school bezocht worden voor een of meer themaonderzoeken in het kader van het stelseltoezicht. In beginsel bezoeken we bestuur en school over vier jaar opnieuw voor een 4JOB. Zie voor meer informatie over het inspectietoezicht het Onderzoekskader 2017.

Inhoudsopgave

1.	Opzet vierjaarlijks onderzoek	5
2.	Resultaten onderzoek op bestuursniveau	9
3.	Resultaten verificatieonderzoek	20
	Cornelius Haga Lyceum, vmbo gt, havo en vwo	20
4.	Reactie van het bestuur	28

1. Opzet vierjaarlijks onderzoek

De inspectie heeft op 16 en 18 oktober 2018 bij de Stichting Islamitisch Onderwijs en zijn school het Cornelius Haga Lyceum een vierjaarlijks onderzoek uitgevoerd naar bestuur en scholen (4JOBS), zoals dat eens in de vier jaar bij alle besturen en scholen plaatsvindt. Bij de planning van het onderzoek zijn we uitgegaan van de beleidslijn voor nieuwe scholen zoals die geldt per 1 augustus 2018. Daarin is opgenomen dat de inspectie bij nieuwe scholen van een nieuw bestuur in het tweede jaar na de start van de school een eerste onderzoek bij het bestuur en de school uitvoert. Dit onderzoek is gericht op de waarborg van basiskwaliteit maar ook op stimuleren van de schoolontwikkeling, wat zeker bij nieuwe besturen en scholen van extra waarde kan zijn.

Bij de beslissing het onderzoek uit te voeren vroeg in het schooljaar speelde verder mee dat we enkele risico's zagen ten aanzien van de bestuurlijke kwaliteit en de onderwijskwaliteit. Deze risico's hadden betrekking op de inrichting van het bestuur, het stelsel van kwaliteitszorg en de ervaring van het schoolteam.

In een vierjaarlijks onderzoek staan de volgende vragen centraal: is de sturing op kwaliteit op orde en is er sprake van deugdelijk financieel beheer? Het onderzoek wordt uitgevoerd aan de hand van vier deelvragen:

1. Heeft het bestuur doelen afgesproken met de school, heeft het voldoende zicht op de onderwijskwaliteit en stuurt het op de verbetering van de onderwijskwaliteit?
2. Heeft het bestuur een professionele kwaliteitscultuur en functioneert het transparant en integer?
3. Communiqueert het bestuur actief over de eigen prestaties en ontwikkelingen en die van de school?
4. Is het financieel beheer deugdelijk (continuïteit, doelmatigheid en rechtmatigheid)?

Werkwijze

Een vierjaarlijks onderzoek is uitgevoerd op twee niveaus: op bestuursniveau en op schoolniveau. Op het niveau van het bestuur richt het onderzoek zich met de vier deelvragen op de standaarden binnen de kwaliteitsgebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer. Zie de tabel hieronder voor de onderzochte standaarden. Over de standaard Doelmatigheid (FB2) geven we geen oordeel omdat dit aspect van het interne toezicht op dit moment sectorbreed nog in ontwikkeling is.

Standaard	Onderzocht	Beoordeeld
Kwaliteitszorg en ambitie		
KA1 Kwaliteitszorg	•	•
KA2 Kwaliteitscultuur	•	•
KA3 Verantwoording en dialoog	•	•
Financieel beheer		
FB1 Continuïteit	•	•
FB2 Doelmatigheid	•	
FB3 Rechtmatigheid	•	•

Om Kwaliteitszorg en ambitie te kunnen beoordelen doen we niet alleen onderzoek op het niveau van het bestuur, maar onderzoeken we tevens een aantal onderdelen van de onderwijskwaliteit van de school waarvoor het verantwoordelijk is. We onderscheiden binnen het vierjaarlijks onderzoek op schoolniveau verschillende typen onderzoek: het verificatieonderzoek, het kwaliteitsonderzoek bij risico's, het onderzoek naar goed (op verzoek) en het herstelonderzoek. Bij SIO hebben we ons beperkt tot een verificatieonderzoek.

Het verificatieonderzoek maakt deel uit van het onderzoek naar de kwaliteitszorg en het financieel beheer van het bestuur. We voeren het in de eerste plaats uit om vast te stellen of het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie voldoende is; het onderzoek laat zien of en hoe het bestuursbeleid doorwerkt in de onderwijspraktijk op de school. Het geeft ons in de tweede plaats zicht op de onderwijskwaliteit van de school.

Tijdens het verificatieonderzoek hebben we een aantal voor de fase waarin de school zich bevindt relevante standaarden onderzocht:

- OP1 Aanbod
- OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding (kernstandaard)
- OP3 Didactisch handelen (kernstandaard)
- OP5 Onderwijstijd
- OP6 Samenwerking
- SK1 Veiligheid (kernstandaard)
- KA1 (kernstandaard, indien de onderwijsresultaten niet te beoordelen zijn)

We hebben voor dit ruime aantal standaarden gekozen omdat het bij een nieuwe school van een nieuw bestuur zowel uit oogpunt van risicogericht als stimulerend toezicht belangrijk is om een breed kwaliteitsbeeld te verkrijgen.

De onderwijsresultaten ontbreken in het rijtje onderzochte standaarden. Vanwege het ontbreken van voldoende gegevens (de school bestaat een jaar en kende vorig jaar weinig leerlingen) zijn de resultaten in deze fase van de ontwikkeling van de school nog niet te beoordelen.

De kwaliteitszorg (KA1) op schoolniveau valt bij een éénpitter zoals SIO, samen met het niveau van het bestuur. Het oordeel over deze standaard en de toelichting daarop zijn daarom weergegeven in hoofdstuk 2 dat handelt over het bestuur en niet in hoofdstuk 3 dat over de school gaat.

Onderzoeksactiviteiten

Om antwoord te geven op de onderzoeksvragen hebben we documenten geanalyseerd en gesprekken gevoerd met sleutelfiguren binnen de organisatie. We hebben gesproken met de dagelijks bestuurder (zowel in de hoedanigheid van bestuurder als schoolleider), het algemeen bestuur en de medezeggenschapsraad (MR). Verder hebben we gesprekken gevoerd met representatieve afvaardigingen van leerlingen en docenten, met de zorgcoördinator en met een aantal clustervoorzitters. Ook hebben we lessen geobserveerd in vrijwel alle klassen van de school waarbij we een substantieel deel van de docenten aan het werk hebben gezien.

Overige wettelijke voorschriften

De deugdelijkheidseisen die niet aan een standaard in het waarderingskader zijn verbonden vatten we samen onder de noemer overige wettelijke voorschriften (zie Onderzoekskader 2017). Wij hebben onderzocht of:

- de schoolgids bij de inspectie aanwezig is en of deze voor ouders toegankelijk is via de website (art. 24a, WVO);
- de school voldoet aan de wettelijke voorschriften met betrekking tot de schoolkosten en de vrijwillige ouderbijdrage (art. 24a, WVO);
- de school beschikt over een meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling (art. 3a, WVO);
- het schoolplan voldoet aan de nieuwe wettelijke voorschriften omtrent het schoolplan (art. 24, WVO).

Leeswijzer

In hoofdstuk 2 staan de oordelen over de standaarden uit de kwaliteitsgebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer op bestuursniveau. Ook de afspraken over het vervolgtoezicht zijn opgenomen in hoofdstuk 2. Hoofdstuk 3 gaat in op de resultaten van het verificatieonderzoek op de school, het Cornelius Haga Lyceum. In hoofdstuk 4 is de beleidsreactie van het bestuur op het onderzoek en rapportage opgenomen waarin staat beschreven op welke wijze het bestuur de bevindingen uit het onderzoek betreft bij de verdere ontwikkeling van de school.

Legenda

Beoordelingen zoals ze in de rapportages worden weergegeven:

- G** Goed
- V** Voldoende
- O** Onvoldoende
- K** Kan beter

Kwaliteitsgebieden:

- Onderwijsproces
- Schoolklimaat
- Onderwijsresultaten
- Kwaliteitszorg en ambitie
- Financieel beheer

2 . Resultaten onderzoek op bestuursniveau

In dit hoofdstuk geven we de resultaten weer van het onderzoek op bestuursniveau: de oordelen over de standaarden in de gebieden Kwaliteitszorg en ambitie en Financieel beheer.

Samenvattend oordeel:

Het antwoord op de centrale onderzoeksvragen is positief: de kwaliteitszorg van het bestuur is van voldoende kwaliteit en er is sprake van deugdelijk financieel beheer.

Ook de deelvragen kennen een positief antwoord:

Het bestuur heeft richtinggevende uitgangspunten en doelen geformuleerd, heeft voldoende zicht op de onderwijskwaliteit en stuurt op de verdere verbetering daarvan. Het bestuur kent voorts een professionele kwaliteitscultuur en functioneert transparant en integer. Ook communiceert het bestuur in voldoende mate over de eigen prestaties en die van de school, voor zover die nu beschikbaar zijn.

We zien op de korte of middellange termijn geen risico's voor de financiële continuïteit van SIO. Wel plaatsen wij de kanttekening dat SIO een beginnend schoolbestuur is dat de nodige financiële reserves nog moet opbouwen. De financiële rechtmatigheid is in orde. Het bestuur voldoet aan de eisen van het kwaliteitsgebied Financieel beheer.

De inspectie voegt aan dit positieve oordeel toe het een compliment waard te vinden dat bestuur en school, slechts een jaar na de start van de school, alle onderzochte standaarden op voldoende niveau hebben weten te krijgen.

2.1. Kwaliteitszorg en ambitie

In onderstaande tabel geven wij de oordelen weer over de afzonderlijke standaarden van het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie. In het eerste vierjaarlijks onderzoek op bestuursniveau geven we in het funderend onderwijs geen oordeel over het kwaliteitsgebied Kwaliteitszorg en ambitie. Onder de tabel volgt een toelichting op de oordelen.

Kwaliteitszorg en ambitie	O	V	G
KA1 Kwaliteitszorg		•	
KA2 Kwaliteitscultuur		•	
KA3 Verantwoording en dialoog		•	

2.1.1 Kwaliteitszorg (KA1)

De Stichting Islamitisch Onderwijs en het Cornelius Haga Lyceum hebben een stelsel van kwaliteitszorg ingericht voor de bewaking en de verbetering van de onderwijskwaliteit.

Het kwaliteitszorgsysteem staat summier beschreven in het schoolplan maar bevat in de praktijk voldoende elementen om het oordeel voldoende te rechtvaardigen. Het schoolplan noemt een aantal 'interne en externe kwaliteitsmetingen' waaronder leerling- en ouderenquêtes en de feedback van de inspectie en het Zorg Advies Team (ZAT). In de praktijk verzamelt de school meer gegevens, zoals toetsresultaten, doorstroomgegevens en uitkomsten van lesobservaties. Op de nog kleine school zijn de lijnen kort en is er naast formeel overleg ook veelvuldig informeel overleg. Daardoor heeft het bestuur goed zicht en grip op de schoolontwikkeling. Gemaakte afspraken worden regelmatig bijgesteld en over tal van onderwerpen zijn er heldere borgingsdocumenten opgesteld die in alle klassen onder handbereik van de docenten staan.

Het bestuur van het Cornelius Haga Lyceum is ambitieus. Men streeft naar onderwijs van hoge kwaliteit in een veilige leef- en leeromgeving. Elf kernwaarden, waaronder openheid en respect, wereldburgerschap en veiligheid geven hier nader richting aan. Om voorgaande te kunnen realiseren zijn er randvoorwaarden gecreëerd als kleine klassen (maximaal 20 leerlingen) en een ruim aantal lesuren. Men streeft naar zoveel mogelijk academische gevormde (eerstegraads) docenten, wat voor een deel is gerealiseerd. Het overkoepelende doel is om de leerlingen voor te bereiden op een actieve bijdrage aan de Nederlandse samenleving, met behoud van de islamitische identiteit.

De vertaling van voornoemde doelen en kernwaarden naar de onderwijspraktijk is de verantwoordelijkheid van de docenten. Zij formuleren in vakwerkplannen per vaksectie concrete doelen en activiteiten. Het bestuur ziet erop toe dat de vakwerkplannen voldoen aan de uitgangspunten van de school en aan gemaakte afspraken over vorm- en inhoud. Zo moeten alle vakwerkplannen aandacht besteden aan taalbeleid, aan toetsing en aan excursies. Behalve vakwerkplannen hebben de docenten inmiddels ook PTO's (programma toetsing onderbouw) en studiewijzers opgesteld.

Het bestuur geeft de docenten ruimte om hun lessen te geven op een

manier die bij hen en bij het vak past. Wel is er een basaal lesmodel opgesteld, gebaseerd op het directe instructiemodel. De docenten zijn verdeeld over clusters van vakken (alfa, bèta en gamma) waarbinnen regelmatig werkoverleg plaatsvindt. De directeur-bestuurder bezoekt met enige regelmaat de lessen en is voornemens dit in de nabije toekomst samen met een externe deskundige te doen. Hij geeft aan voor nu tevreden te zijn over de lessen, maar ziet wel ruimte voor verbetering onder meer waar het gaat om interactief lesgeven. Dit komt overeen met het beeld van de inspectie tijdens het onderzoek.

Concrete opbrengstdoelen zijn nog niet geformuleerd, al bevat het schoolplan enkele ambitieuze vergezichten: de school wil zoveel mogelijk leerlingen cum laude laten slagen voor het eindexamen en leerlingen ook de mogelijkheid bieden om de havo en het vwo versneld te doorlopen. De school hoopt dit te bereiken door te werken met kleine klassen, een veilige en gestructureerde leeromgeving, extra aandacht voor Nederlandse taal en zoveel mogelijk eerstegraads docenten.

Eindresultaten kan de school vanwege het korte bestaan nog niet laten zien. Wel heeft het bestuur van het eerste schooljaar een aantal doorstroomresultaten verzameld en gepubliceerd in de schoolgids. Tussentijdse resultaten verzamelt en evalueert de school met behulp van leerlingvolgsysteemtoetsen. De veiligheid en het welbevinden worden jaarlijks gemonitord met behulp van een instrument dat voldoet aan de wettelijke eisen. De resultaten hiervan zijn samengevat opgenomen in de schoolgids. In het najaar van 2018 bespreekt het bestuur de resultaten met de leverancier van het instrument voor een nadere duiding.

De dagelijks bestuurder is tevens schoolleider. Een verantwoordelijkheidsverdeling tussen bestuur en school is dus niet aan de orde. De taken en bevoegdheden van het algemeen bestuur en het dagelijks bestuur zijn vastgelegd in de statuten en het huishoudelijk reglement van de stichting. Het bestuur denkt na over aanpassing/uitbreiding van de bestuursconstructie als de school verder groeit. Vastomlijnde voornemens zijn er op dit punt echter nog niet.

Op basis van hiervoor beschreven bevindingen is de standaard kwaliteitszorg als voldoende beoordeeld. Wel doen we enkele aanbevelingen:

- Het stelsel van kwaliteitszorg kan beter en vollediger beschreven worden in het schoolplan.
- Formuleer op korte termijn, zowel voor de doorstroom als voor de eindresultaten (examencijfers, slagingspercentages), smart-geformuleerde doelen voor de verschillende afdelingen. Dit draagt bij aan een zinvolle evaluatie en de eventuele

verbetermaatregelen.

- Als de groei van de organisatie doorzet is het raadzaam het bestuur uit te breiden naar meer leden met meer specifieke deskundigheid, bijvoorbeeld vooral op onderwijskundig, maar ook op bestuurlijk en juridisch gebied.

Tot slot merken we op dat uit onderwijskundig oogpunt kleine klassen, veel lessen en hoog opgeleide docenten een loffelijk streven vormen. De vraag is wel of dit ook op de langere termijn financieel haalbaar is.

2.1.2 Kwaliteitscultuur (KA2)

Het bestuur en de school kennen een professionele kwaliteitscultuur en functioneren transparant en integer.

Niet in het jaarverslag (zoals de wet voorschrijft) maar in het huishoudelijk reglement staat vermeld dat het bestuur zich houdt aan de Code Goed Bestuur van de VO-raad. In het jaarverslag zijn ook geen afwijkingen hiervan opgenomen. Tijdens het onderzoek zijn op dit punt, en ook wat betreft integriteit geen contra-indicaties gebleken. Het gegeven dat een familielid van de directeur-bestuurder werkzaam is voor de school vormt geen risico, aangezien hij geen intern toezichthouder, medebestuurder of lid van het management is, maar beleidsmedewerker. Het bestuur is zich er van bewust dat het van groot belang is dat er geen belangenverstrengeling ontstaat. De Code Goed Bestuur is hier heel duidelijk over.

De schoolorganisatie is vooralsnog klein en mede daardoor transparant. Taken, rollen en bevoegdheden van betrokkenen zijn helder beschreven en geborgd in de statuten en het huishoudelijk reglement. De school beschikt over een gedetailleerd leerlingenstatuut.

Het bestuur zorgt voor voldoende bekwaam en bevoegd personeel. Uit door het bestuur aangeleverde gegevens blijkt dat vrijwel alle docenten bevoegd zijn, in ieder geval voor het vmbo en de onderbouw van het vwo. De docenten die nog onbevoegd zijn, zijn in opleiding. De school streeft naar zoveel mogelijk eerstegraads leraren. Dat is op dit moment nog niet bereikt, wel volgen diverse docenten een eerstegraads opleiding.

Het schoolplan besteedt kort aandacht aan professionalisering, daarnaast is er een separaat professionaliseringsplan. Hierin staat de gesprekkencyclus beschreven, staat aangegeven dat er minimaal twee lesbezoeken per jaar plaatsvinden en dat van docenten verwacht wordt dat ze een persoonlijk ontwikkelingsplan (POP) opstellen. De docenten die we hebben gesproken gaven allen aan over een POP te beschikken, dat lesbezoeken hebben plaatsgevonden evenals de

geplande functioneringsgesprekken. Verder vertelden ze dat er volop ruimte is voor individuele scholing, ze gestimuleerd worden hun bevoegdheid te halen waar die er nog niet is én om te streven naar een eerstegraads bevoegdheid. Voor enkele onderdelen zijn er afgelopen jaar teamscholingen geweest, onder meer over het gebruik van het leerlingvolgsysteem, over handelingsgericht werken en over formatief toetsen.

De standaard kwaliteitscultuur is, op grond van het voorgaande, als voldoende beoordeeld. Wel geven we een herstelopdracht:

- het bestuur krijgt de opdracht in het jaarverslag te vermelden welke Code Goed Bestuur door het bevoegd gezag wordt gehanteerd en indien en voorzover het afwijkt van die Code zich daarover in de jaarstukken te verantwoorden (art. 103, eerste lid onder a, WVO).

Daarnaast doen we een aanbeveling:

- De school beschikt over een statuut voor leerlingen maar niet over een professioneel statuut voor docenten waarin de professionele ruimte voor docenten is vastgelegd. Dit document is per 1 augustus 2018 wettelijk verplicht. Omdat dit een recente wettelijke opdracht is, handhaaft de inspectie nog niet op dit onderdeel. Wel brengen we het in het toezicht, indien aan de orde, onder de aandacht.

2.1.3 Verantwoording en dialoog (KA3)

Het bestuur en de school leggen intern en extern toegankelijk en betrouwbaar verantwoording af over doelen en, voor zover men daar al over beschikt, resultaten. Ook voeren ze daarover actief een dialoog.

Het bestuur heeft over het jaar 2017 een toegankelijk jaarverslag opgesteld en aan de inspectie toegestuurd. Het jaarverslag is te vinden op de website van de school.

Op de website is een samenvatting van het schoolplan te vinden alsook de schoolgids, met daarin ook informatie over de schoolkosten en de klachtenregeling (de school is aangesloten bij de onafhankelijke klachtencommissie islamitisch onderwijs). Ook bevat de website informatie over het bestuur en de medezeggenschapsraad. Via de website hebben ouders inzage in gegevens over hun kind in het leerlingvolgsysteem. Begin schooljaar 2018/2019 heeft de school ook haar eerste algemene ouderavond georganiseerd, halverwege vorig schooljaar was er een open dag voor nieuwe leerlingen en hun ouders.

Met het jaarverslag, het schoolplan en de schoolgids is ook de inspectie voldoende geïnformeerd.

In de tweede helft van het vorige schooljaar is er een medezeggenschapsraad geïnstalleerd, die nu bestaat uit docenten, ondersteunend personeel, een ouder en een leerling. Vrouwen en mannen zijn gelijkelijk vertegenwoordigd. Er zijn vacatures voor de ouder- en de leerlinggeleding. De medezeggenschapsraad is naar eigen zeggen voldoende gefaciliteerd (tijd, middelen) en heeft vorig schooljaar ook een eerste scholing gevolgd bij een vakbond. Er is een medezeggenschapsreglement opgesteld, maar nog geen vergaderkalender. Het maken van een jaarverslag staat gepland. De directeur-bestuurder is bij een aantal vergaderingen van de medezeggenschapsraad aanwezig, maar de raad vergadert ook zelfstandig. De medezeggenschapsraad is tevreden over de samenwerking met de schoolleiding. Benodigde stukken worden op tijd aangeleverd en de schoolleiding neemt de medezeggenschapsraad serieus. Een kwetsbaar punt is dat financiële expertise ontbreekt in de medezeggenschapsraad.

De school heeft ook een ouderraad die als doel heeft de gemeenschappelijke belangen van de ouders en de leerlingen te behartigen. De ouderraad geeft advies aan de schoolleiding, bespreekt vragen van ouders en houdt toezicht op de besteding van de ouderbijdrage. Daarnaast coördineert de ouderraad hulp van ouders bij excursies en dergelijke en organiseert zij ouderavonden.

Ook is er sinds begin van dit schooljaar na verkiezingen een leerlingenraad tot stand gekomen. De voorzitter van de leerlingenraad maakt deel uit van de medezeggenschapsraad.

Het bestuur kent een eenlaagsmodel (one tier) waarin het algemeen bestuur, bestaande uit twee personen, de rol van intern toezichthouder vervult en de werkgeversrol vervult ten aanzien van de dagelijks bestuurder (directeur-bestuurder). De intern toezichthouder vult het toezicht in met behulp van een inzichtelijke toezichtkalender ('toezichtcyclus') en op basis van door de directeur-bestuurder regelmatige aangeleverde managementrapportages. Volgens alle betrokkenen verloopt de uitwisseling van informatie gestroomlijnd en is er sprake van een constructieve samenwerking. Het huishoudelijk reglement van de stichting bevat een algemeen geformuleerd toezichtkader. Meetbare indicatoren zijn echter nog niet ontwikkeld.

Met de medezeggenschapsraad heeft het interne toezicht geen formeel overleg gepland. In het huishoudelijk reglement van de stichting is opgenomen dat er eens per jaar overleg is tussen de interne toezichthouder en de raad, overigens in aanwezigheid van de dagelijks bestuurder. In het licht van de wettelijke verplichting voor de interne toezichthouder om twee keer per jaar te overleggen met de medezeggenschapsraad is dit onvoldoende. Bovendien is het, met het oog op de onafhankelijke rol als toezichthouder, juist de bedoeling

van de wet dat dit overleg zonder de aanwezigheid van de dagelijks bestuurder plaatsvindt.

Een belangrijk criterium bij het oordeel over deze standaard is of er voldoende tegenspraak is georganiseerd. Met de medezeggenschapsraad, het interne toezicht en de leerlingenraad is dit formeel voldoende gewaarborgd. Het bestuur laat zich bovendien regelmatig adviseren door diverse, externe deskundigen op het gebied van wetgeving, organisatieontwikkeling, financiën en identiteit.

Gelet op deze bevindingen beoordelen we de standaard Verantwoording en dialoog als voldoende. We geven één herstelopdracht.

- Het overleg tussen de interne toezichthouder en de medezeggenschapsraad dient niet een keer maar tweemaal per jaar plaats te vinden (art. 24e1, lid 3, WVO).

Ook doen we enkele aanbevelingen:

- De informatie op de website over bestuur en medezeggenschap kan vollediger en daarmee transparanter. Zo ontbreken nu statuten en reglementen alsook agenda's en notulen van vergaderingen.
- Overweeg in de toekomst, met het oog op georganiseerde tegenspraak én diversiteit, in het bestuur een of meer leden op te nemen van buiten de eigen islamitische kring alsook een of meer vrouwen.
- Streef indien mogelijk naar financiële expertise in de medezeggenschapsraad.

Tot slot wijzen we het bestuur op de verplichting documenten als het schoolplan, de schoolgids en het jaarverslag uiterlijk op de daarvoor vastgestelde data aan te leveren. Het jaarverslag dient op 1 juli te zijn aangeleverd, het schoolplan direct na vaststelling en de schoolgids bij aanvang van het schooljaar.

2.2. Financieel beheer

Wij baseren ons oordeel over het Financieel beheer op de onderliggende standaarden voor financiële continuïteit en rechtmatigheid. Wij geven in beginsel geen oordeel over financiële doelmatigheid.

De financiële continuïteit en rechtmatigheid zijn beide beoordeeld als 'voldoende'. Het financieel beheer is dan ook beoordeeld als 'voldoende'.

Financieel beheer	V	
	O	V
FB1 Continuïteit		•
FB2 Doelmatigheid	Geen oordeel	
FB3 Rechtmatigheid		•

2.2.1 Financiële continuïteit (FB1)

In onderstaande tabel zijn de financiële kengetallen van het bestuur uit de jaarverslaggeving over de afgelopen en de toekomstige drie jaren afgezet tegen de signaleringswaarden die wij gebruiken in onze jaarlijkse risicodetectie.

Kengetallen	Indicatie	Realisatie			Prognose		
		2015	2016	2017	2018	2019	2020
Liquiditeit (current ratio)	< 0,75	N.v.t.	N.v.t.	0,94	0,74	1,56	5,35
Solvabiliteit 2	< 0,30	N.v.t.	N.v.t.	-0,07	-0,15	0,35	0,72
Weerstandsvermogen	< 5%	N.v.t.	N.v.t.	-16,29%	-16,20%	18,97%	28,60%
Huisvestingsratio	> 10%	N.v.t.	N.v.t.	9,65%	nvt	nvt	nvt
Rentabiliteit	< 0%	N.v.t.	N.v.t.	17,55%	-12,29	28,09%	14,83%

We beoordelen de financiële continuïteit als voldoende, omdat deze op basis van de beschikbare informatie niet binnen nu en twee jaar in het geding is. Zoals echter blijkt uit de tabel zijn de solvabiliteit en weerstandsvermogen van het bestuur aandachtspunten. Aanleiding hiervoor is het negatief eigen vermogen en de relatieve hoge langlopende en kortlopende schulden. De terugvordering van OCW is de voornaamste reden van de hoge kortlopende schulden. De terugvordering is ontstaan doordat de initiële bekostiging was gebaseerd op meer dan 45 leerlingen. Nadat was vastgesteld dat op 1 oktober 2017 45 leerlingen zijn ingeschreven, heeft het bestuur met OCW afgesproken om de te veel betaalde gelden terug te betalen. Ultimo 2017 had het bestuur een schuld van €292.763 aan OCW. Het bestuur heeft deze schuld sterk weten terug te dringen en prognosticeert dat de schuld aan OCW ultimo 2018 iets meer dan €73.000,- zal bedragen.

Het overgrote deel van de langlopende schuld betreft investeringssubsidies die vanuit de gemeente Amsterdam zijn ontvangen (eerste inrichting) en die jaarlijks ter hoogte van de afschrijvingskosten vrijvallen. Het resterende deel betreft een

langlopende schuld die het bestuur heeft aan een adviesbureau die in drie jaar tijd afloopt. Het bestuur geeft aan dat deze schuld het resultaat is van de gerechtelijke procedures die het heeft gevoerd met de gemeente Amsterdam en OCW. Ultimo 2017 was de schuldenpositie ruim €126.000,-. Het bestuur geeft aan dat deze schuld ultimo 2018 circa €100.000,- zal bedragen.

Het bestuur heeft in 2018 zijn schulden sterk weten terug te brengen. Daarnaast verwacht het bestuur ook een positief resultaat te behalen van ruim €67.000,-.

Inmiddels heeft het bestuur op 1 oktober 2018 175 leerlingen ingeschreven staan. Het bestuur zal derhalve vanaf 1 januari 2019 voor 175 leerlingen bekostigd krijgen. Nu is dat nog voor de 45 leerlingen die in het eerste jaar ingeschreven stonden. Om de laatste vijf maanden van 2018 (begin van het tweede schooljaar van SIO) te overbruggen (vanwege de toename van de leerlingen c.q. kosten) heeft het bestuur aanvullende bekostiging aangevraagd en zal het bestuur deze waarschijnlijk ook ontvangen. Het bestuur kan hierdoor de toegenomen kosten het hoofd bieden en verwacht na 1 januari 2019 financieel betere resultaten te boeken.

Tekortkomingen continuïteitsparagraaf

Voor een volledige verantwoording in het jaarverslag is het nodig dat de verplichte continuïteitsparagraaf alle benodigde onderdelen bevat. De volgende onderdelen van de verplichte continuïteitsparagraaf troffen we niet aan in het jaarverslag over 2017.

- Verslag van de interne toezichthouder waarin is opgenomen op welke wijze de toezichthouder het bestuur ondersteunt en/of adviseert over beleidsvraagstukken en financiële problematiek - wanneer dit aan de orde is en welk resultaat dit handelen heeft opgeleverd.
- Uit de jaarrekening is gebleken dat er sprake is van majeure investeringen. De investeringen bedragen in 2017 meer dan 15 procent van de totale baten. Het bestuur had zowel de leerlingen- en formatieprognose als de meerjarenbalans voor vijf jaar moeten opnemen in plaats van drie.
- Een overzicht van de risico's en onzekerheden waarvoor het bestuur zich in de komende jaren ziet geplaatst, aangevuld met een beschrijving van de maatregelen om aan deze risico's en onzekerheden het hoofd te bieden.

We verzoeken het bestuur deze omissies te corrigeren in het eerstvolgende jaarverslag.

Naast deze elementen die verplicht aanwezig moeten zijn op grond van de vereisten uit de Regeling Jaarverslaggeving Onderwijs, geven wij het bestuur in overweging de continuïteitsparagraaf te verbeteren

door de rapportage over aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersings- en controlesysteem aan te scherpen. In deze rapportage moet het bestuur aangeven op welke wijze het interne risicobeheersingssysteem is ingericht en hoe dit in de praktijk functioneert. Een summier beschrijving is in het jaarverslag opgenomen, maar de resultaten die met het systeem zijn bereikt en welke aanpassingen eventueel worden doorgevoerd in de komende jaren ontbreken.

2.2.2 Financiële doelmatigheid (FB2)

Wij geven geen oordeel over de financiële doelmatigheid. Wel gaan wij zo nodig het gesprek aan over onderwerpen die de doelmatigheid raken. Bij SIO kwamen de volgende onderwerpen aan de orde:

Verslag Raad van Toezicht over toezicht op doelmatig gebruik van rijksmiddelen:

Het is de wettelijke taak van SIO om onafhankelijk en deugdelijk intern toezicht mogelijk te maken. Bevoegdheden die zij moet beleggen bij de interne toezichthouder (ook wel de Raad van Toezicht) zijn onder meer, dat deze moet toezien op de financiële doelmatigheid. De interne toezichthouder legt verantwoording af over de uitoefening van zijn bevoegdheden in het jaarverslag. De verantwoording over het toezicht op doelmatigheid hebben wij niet aangetroffen in het jaarverslag over 2017. Wij verzoeken de intern toezichthouder aandacht te besteden aan de doelmatigheid van de besteding en de verantwoording van zijn toezicht daarop in de jaarverslagen vanaf 2018. Dit aspect van het interne toezicht is op dit moment sectorbreed nog in ontwikkeling. Daarom vinden wij het vooralsnog niet opportuun om naast dit verzoek ook een uitdrukkelijke herstelopdracht te geven.

Besteding middelen Passend Onderwijs

Het bestuur ontvangt middelen passend onderwijs voor arrangementen en versterking van de basisondersteuning. Het bestuur geeft aan de passend onderwijsmiddelen in 2018 te hebben ontvangen waardoor deze niet in het jaarverslag van 2017 zijn opgenomen. Wij geven het bestuur daarom in overweging, aandacht te besteden aan de besteding en de verantwoording van deze zorgmiddelen in de jaarverslagen vanaf 2018.

2.2.3 Financiële rechtmatigheid (FB3)

We beoordelen de financiële rechtmatigheid voor SIO als voldoende. Wij baseren ons hierbij op de bevindingen van de instellingsaccountants uit het eerstelijnstoezicht op de financiën van het onderwijs. Daarnaast speelt aanvullende informatie een rol, zoals signalen en (lopende) onderzoeken op het gebied van de financiële rechtmatigheid. In het onderzoek bij SIO leidt de weging van de beschikbare informatie tot een positief oordeel. Hiernaast is uit ons

onderzoek gebleken dat de bezoldiging van de bestuurder de individuele WNT-norm heeft overschreden. Het bestuur geeft aan dat de terugbetaling dan wel verrekening gepland staat voor het boekjaar 2019.

2.3. Afspraken over vervolgtoezicht

Tekortkoming	Wat moet het bestuur doen?	Wat doet de inspectie?
Bestuur		
Kwaliteitscultuur (KA2). Artikel 103, eerste lid onder a, WVO.	Het bestuur moet in het jaarverslag vermelden welke Code Goed Bestuur er wordt gehanteerd en indien en voorzover het afwijkt van die Code zich daarover in de jaarstukken verantwoorden.	De inspectie controleert in juli 2019 of dit gebeurd is in het jaarverslag over 2018.
Verantwoording en dialoog (KA3). art. 24e1, lid 3, WVO.	De interne toezichthouder dient ten minste twee keer per jaar te overleggen met de medezeggenschapsraad. Het bestuur neemt deze afspraak op in het huishoudelijk reglement. Het bestuur stuurt een aangepaste versie van het huishoudelijk reglement toe aan de inspectie uiterlijk in juni 2019.	De inspectie controleert in juli 2019 of het bestuur voldaan heeft aan deze opdracht.
Financieel beheer Standaard FBo1, art. 4 lid 4 RJO	Het bestuur dient de volgende onderdelen van de continuïteitsparagraaf in het jaarverslag op te nemen: Een overzicht van de risico's en onzekerheden waarvoor het bestuur zich in de komende jaren ziet geplaatst, aangevuld met een beschrijving van de maatregelen om aan deze risico's en onzekerheden het hoofd te bieden. Uit de jaarrekening is gebleken dat er sprake is van majeure investeringen. De investeringen bedragen in 2017 meer dan 15 procent van de totale baten. Het bestuur had zowel de leerlingen- en formatieprognose als de meerjarenbalans voor vijf jaar moeten opnemen in plaats van drie.	
School		
Veiligheid (SK1). MvT bij art. 3b, WVO.	Het bestuur zorgt ervoor dat de school de gegevens van de veiligheidsmonitor jaarlijks, via automatische levering, beschikbaar stelt aan de inspectie.	De inspectie controleert in juli 2019 of het bestuur voldaan heeft aan deze opdracht.

3. Resultaten verificatieonderzoek

In dit hoofdstuk staan gegroepeerd naar kwaliteitsgebied in drie tabellen de oordelen over de onderzochte standaarden. We geven geen oordelen over de kwaliteitsgebieden omdat we een selectie van standaarden hebben onderzocht. Onder de tabellen staat een toelichting op de oordelen.

Cornelius Haga Lyceum, vmbo gt, havo en vwo

Onderwijsproces

Onderwijsproces	O	V	G
OP1 Aanbod		•	
OP2 Zicht op ontwikkeling en begeleiding		•	
OP3 Didactisch handelen		•	
OP5 Onderwijstijd		•	
OP6 Samenwerking		•	

3.1.1 Aanbod (OP1)

Het aanbod van het Cornelius Haga Lyceum bereidt de leerlingen voor op het vervolgonderwijs en de samenleving.

Het oordeel heeft betrekking op het aanbod in de onderbouw. Over het aanbod in de bovenbouw doet de inspectie geen uitspraken, er zijn nog geen leerlingen in de leerjaren 3 en hoger.

In de leerjaren 1 en 2 biedt de school een aanbod waarin de kerndoelen zijn uitgewerkt en dat voldoet aan de referentieniveaus voor taal en rekenen. Ook is er aandacht voor loopbaanoriëntatie en begeleiding (LOB). Deze bevindingen blijken uit de lessentabellen in het schoolplan, de beschrijving van het aanbod in de vakwerkplannen, de periodeplanners voor de leerlingen en de lesmethoden die de school gebruikt voor alle cognitieve vakken. Gesprekken met leerlingen en lesbezoeken bevestigden deze bevindingen.

Voor leerlingen met een taalachterstand is er een aanvullend aanbod. De docenten hebben vastgesteld dat de taalvaardigheid van een groot deel van de overwegend tweetalige leerlingen tekortschiet, vooral daar waar het schooltaal en vaktaal betreft. De school heeft daarom een taalbeleidsplan opgesteld met een tiental concrete actiepunten waaronder een extra lesuur Nederlands, de inrichting van een bibliotheek en tijd voor vrij lezen, aandacht voor taalverzorging bij alle vakken en de uitreiking van de Woordenlijst Amsterdamse Kinderen (WAK) aan alle leerlingen bij het begin van het schooljaar. Van docenten wordt verwacht aan deze woorden aandacht te besteden (controle en oefening). Met behulp van een landelijk

genormeerde toets worden de vorderingen van de leerlingen gevolgd. Naast het generieke taalbeleid wordt ook in de vakwerkplannen aandacht besteed aan taalbeleid, vooral gericht op het aanleren van vaktaal. Tijdens de lessen die de inspectie bezocht was de aandacht voor schooltaal en vaktaal echter nog niet structureel herkenbaar.

Uit de schooldocumenten komt naar voren dat de school ook veel waarde hecht aan goed (wereld)burgerschap. In het schoolplan staat dat de school ernaar streeft bewuste en verantwoordelijke wereldburgers af te leveren met behoud van identiteit en met een open blik naar de samenleving. In de eerder genoemde kernwaarden van de school zijn onder meer 'openheid', 'respect' en 'wereldburgerschap' opgenomen. De concrete invulling hiervan vindt in eerste instantie plaats in de vaklessen (met name geschiedenis, biologie (seksualiteit en seksuele diversiteit), maatschappijleer en aardrijkskunde) alsook in de islamlessen waarin ook aandacht besteed wordt aan andere religies dan het islamitische geloof. Daarnaast heeft de school een aantal excursies en projecten gepland met burgerschapselementen waaronder een bezoek aan de Tweede Kamer en een project rondom een zorgcentrum in de omgeving van de school. Burgerschapsvaardigheden zijn, behalve een debatwedstrijd, niet expliciet opgenomen in het curriculum. Wel is er een leerlingenraad geïnstalleerd en maakt de voorzitter daarvan deel uit van de medezeggenschapsraad.

Op grond van deze bevindingen, en ook omdat zich geen contra-indicaties hebben voorgedaan, is de standaard Aanbod als voldoende beoordeeld. We geven geen herstelopdrachten maar doen wel enkele aanbevelingen:

- De doelen voor het onderwijs en de opbouw van het aanbod kunnen vollediger en overzichtelijker beschreven worden in het schoolplan.
- Woordenschat (schooltaal en vaktaal) kan een meer structurele en substantiëlere plaats krijgen in alle lessen.
- Er is herkenbaar aanbod voor burgerschap maar van een samenhangend aanbod, gericht op sociale en maatschappelijke competenties en de bevordering van basiswaarden is nog maar beperkt sprake. Concrete leerdoelen over burgerschap ontbreken en de school heeft geen zicht op de resultaten en ook geen instrument om deze resultaten vast te stellen. We rekenen de school dit in deze fase van het bestaan van de school niet aan - ook al veel langer bestaande scholen worstelen met de ontwikkeling van het burgerschapsonderwijs. Wel is aandacht voor burgerschap van essentieel belang, juist ook op een school met een uitgesproken identiteit als het Cornelius Haga Lyceum.

3.2.1 Zicht op ontwikkeling en begeleiding (OP2)

Het Cornelius Haga Lyceum volgt en begeleidt de leerlingen zodanig

dat zij een ononderbroken ontwikkeling kunnen doorlopen.

De school verzamelt vanaf binnenkomst informatie over de leerlingen via de onderwijskundige rapporten van de basisscholen, al zijn deze rapporten volgens de zorgcoördinator vaak onvolledig. Soms, maar volgens de school is de animo hiervoor bij de basisscholen gering, vindt een warme overdracht plaats tussen de basisschool en het Cornelius Haga Lyceum. Op grond van de verzamelde informatie en een gesprek met leerling en ouders plaatst de school de leerling in de klas die past bij het basisschooladvies en de capaciteiten van de leerling.

In het begin van het schooljaar neemt de school landelijk genormeerde toetsen af om voor de kernvakken de onderwijsbehoeften te bepalen. Daarna volgt de school de ontwikkeling van de leerlingen met vakgebonden toetsen en jaarlijks met landelijk genormeerde toetsen. Het gegeven dat de school, en zeker ook de klassen, (nog) klein is brengt met zich mee dat docenten de leerlingen ook op een meer informele wijze snel en goed leren kennen. Als zij, of anderen in de organisatie, problemen signaleren melden ze dat direct bij de zorgcoördinator die de informatie over de leerlingen overzichtelijk vastlegt in het leerlingvolgsysteem.

Als uit de verzamelde gegevens blijkt dat een leerling mogelijk aanvullende ondersteuning nodig heeft, biedt de school eerste, tweede en derde lijnszorg na respectievelijk overleg in de leerlingenbespreking, het interne zorgoverleg (IZO) en het zorgadviesteam (ZAT) waarin ook externe deskundigen zijn betrokken. De zorgcoördinator speelt bij alle ondersteuning die de school biedt een coördinerende rol. Mentoren ('coaches' op het Cornelius Haga Lyceum) hebben vooral een verantwoordelijkheid bij de eerste lijnszorg.

De basisondersteuning is uitgewerkt in het schoolondersteuningsprofiel (sop) en omvat onder meer hulp bij leerachterstanden, ondersteuning bij dyslexie en dyscalculie en sociaal-emotionele ondersteuning bijvoorbeeld bij faalangst. De geboden basisondersteuning sluit aan bij de daarover in het samenwerkingsverband (swv) gemaakte afspraken. Bij de uitvoering nemen de docenten binnen en buiten de les het voortouw, maar ook kan de school een beroep doen op de begeleider passend onderwijs (bpo) vanuit het swv die een dag per week op school is. De school biedt ook huiswerkbegeleiding na schooltijd.

Indien extra ondersteuning noodzakelijk is, en de school kan hierin voorzien, stelt de zorgcoördinator in overleg met de ouders een ontwikkelingsperspectief (opp) op. Ook en vooral bij deze vorm van ondersteuning speelt de bpo een belangrijke rol. De bpo werkt niet alleen met leerlingen maar adviseert ook docenten bij de begeleiding

van leerlingen met een (extra) ondersteuningsbehoefte. Over de wijze waarop de school vervolgens de extra ondersteuning invult, is het sop nog weinig concreet.

De school heeft geconstateerd dat het overgrote deel van de leerlingen een achterstand heeft in de beheersing van de Nederlandse taal. De school werkt zichtbaar en gestructureerd aan de bestrijding hiervan. Zie hiervoor verder de toelichting bij de standaard Aanbod (OP1).

Over de resultaten van het achterstandenbeleid en de ondersteuning die de school biedt kan na een jaar nog weinig worden gezegd. Wel geven de leerlingen die we gesproken hebben aan tevreden te zijn over de hulp die ze krijgen, indien ze die nodig hebben.

De standaard Zicht op ontwikkeling en begeleiding is op grond van voorgaande bevindingen als voldoende beoordeeld. We geven wel een aanbeveling:

- De wijze waarop de school de extra ondersteuning invult of wil invullen (wettelijk verplicht onderdeel van het sop) kan concreter beschreven. Welke voorzieningen biedt de school aanvullend op de basisondersteuning (zoals beschreven in het ondersteuningsplan van het swv) voor leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte? In deze gevallen is het wettelijk verplicht een opp op te stellen voor een leerling.

3.1.3 Didactisch handelen (OP3)

Het didactisch handelen van de docenten draagt bij aan het leren en de ontwikkeling van de leerlingen.

De docenten leggen de leerstof helder uit en hanteren een afwisseling van geschikte opdrachten en werkvormen waardoor de leerlingen in voldoende mate actief betrokken blijven. Afstemming op verschillen vindt vooral plaats op verzoek op individueel niveau tijdens de verwerking van de leerstof. Ook kunnen leerlingen extra uitleg van de docenten buiten de les krijgen, in pauzes of na schooltijd. We zagen één docent die na de klassikale instructie leerlingen die het nog niet goed begrepen hadden uitnodigde aan een instructietafel. Over de hulp die leerlingen krijgen als ze die nodig hebben, zijn de leerlingen die we gesproken hebben zeer tevreden.

Planmatige afstemming op basis van eerdere verzamelde informatie hebben we nauwelijks aangetroffen, al is dat in deze fase van het schooljaar, als er nog betrekkelijk weinig toetsgegevens zijn verzameld, niet zo verwonderlijk.

Tot slot viel ons op dat de meeste docenten, afgezien van de docenten Nederlands, nog te weinig alert zijn op kansen de Nederlandse

taalvaardigheid te versterken. Van sommige docenten laat de eigen taalvaardigheid te wensen over, merkten we bij de lesbezoeken. Dit werd bevestigd door de directeur-bestuurder die aanvullende scholing voor deze docenten aankondigde.

De standaard Didactisch handelen is op grond van bovenstaande voldoende. We doen wel de volgende aanbevelingen:

- Werk aan planmatige afstemming, en besteed daarbij speciale aandacht aan differentiatie in de heterogene klassen (mavo/havo en havo/vwo). Zeker in die klassen is het van belang de leerlingen op of boven hun niveau aan te spreken.
- Zorg dat docenten de kansen die er zijn om vooral de mondelinge taalvaardigheid te verbeteren benutten. Dit kan bijvoorbeeld door middel van interactieve leergesprekken.

3.1.4 Onderwijstijd (OP5)

De leerlingen krijgen voldoende tijd zich het leerstofaanbod eigen te maken.

De school heeft een programma ingericht dat voldoet aan de wettelijk verplichte onderwijstijd, zo blijkt uit de verstrekte gegevens omtrent de geplande en de gerealiseerde onderwijstijd. De verdeling over de verschillende vakken is zoals ook op veel andere scholen gebruikelijk is. Voor Nederlands en wiskunde roostert de school extra veel uren in. De docenten benutten de geplande tijd in het algemeen effectief, dat wil zeggen, er gaat weinig tijd verloren aan ordeverstoringen of inefficiënt klassenmanagement.

3.1.5 Samenwerking (OP6)

Het Cornelius Haga Lyceum werkt samen met partners om het onderwijs voor haar leerlingen vorm te geven.

De school is aangesloten bij het Samenwerkingsverband VO Amsterdam-Diemen. Onder meer via het ZAT treedt de school in overleg met het schoolmaatschappelijk werk, de schoolarts en de leerplichtambtenaar. De school werkt samen met de politie en beschikt over een schoolagent. Het bestuur heeft regelmatig overleg met de gemeente over bijvoorbeeld huisvesting. De school participeert tevens in de zogenoemde Kernprocedure Amsterdam waarin de overstap van basisonderwijs naar voortgezet onderwijs is geregeld.

Het bestuur is geen lid van de vereniging van schoolbesturen in het Amsterdamse voortgezet onderwijs (OSVO). Wel is men aspirant-lid van de VO-raad.

De standaard Samenwerking is gezien de hiervoor beschreven bevindingen als voldoende beoordeeld. Wel wil de inspectie het belang benadrukken van een constructieve

samenwerking met andere besturen en scholen (ook op andere gebieden dan Passend Onderwijs), alsook met de gemeentelijke en landelijke overheid, waaronder de inspectie.

Schoolklimaat

 Schoolklimaat	O	K	V	G
SK1 Veiligheid			•	

3.2.1 Veiligheid (SK1)

Het Cornelius Haga Lyceum zorgt op alle drie afdelingen in ruim voldoende mate voor de sociale, fysieke en psychische veiligheid van de leerlingen. Dit blijkt onder andere uit de meest recente monitorgegevens van de school, uit de gesprekken die we voerden en uit de lesobservaties.

De monitorgegevens van voorjaar 2017/2018 laten zien dat de leerlingen zich meer dan gemiddeld veilig voelen op school (iets minder buiten de klas dan in de klas) en dat pesten betrekkelijk weinig voorkomt. In de omgeving van de school voelen de leerlingen zich minder veilig, hetgeen ook geldt voor bijna de helft van het personeel. Met name het stationsgebied wordt als onveilig ervaren. Verder valt op dat veel leerlingen aangeven slachtoffer te zijn (geweest) van verbaal geweld.

Over hun welbevinden op school zijn de vorig jaar bevroegde leerlingen iets minder positief dan leerlingen op andere scholen. Volgens de directeur-bestuurder komt dit doordat vorig jaar niet alle leerlingen bewust gekozen hadden voor het Cornelius Haga Lyceum. Hij verwacht dit schooljaar hogere scores op het onderdeel welbevinden.

Bij voorgaande bevindingen plaatsen we de kanttekening dat de school in 2017/2018 slechts een klein aantal leerlingen had. De uitkomsten van de enquête zeggen daarom weinig over de veiligheid en het welbevinden van de leerlingen dit schooljaar.

Uit de tijdens het onderzoek gevoerde gesprekken en de lesobservaties komt het beeld naar voren dat leerlingen zich ook dit schooljaar veilig voelen en dat het welbevinden nu hoog lijkt. De leerlingen voelen zich thuis en geaccepteerd. 'Je voelt je vrij, je kunt jezelf zijn' werd gezegd. Pesten komt niet veel voor maar als het gebeurt, wordt het volgens de leerlingen streng aangepakt. Schelden komt nog wel voor, met name via social media. Tijdens de

lesbezoeken hebben zich geen contra-indicaties voorgedaan (bijvoorbeeld uitingen die in strijd zijn met democratische basiswaarden).

De school voldoet grotendeels aan de wettelijke voorschriften met betrekking tot de borging van de sociale veiligheid:

- De school beschikt over een uitgebreid veiligheidsbeleid (Schoolveiligheidsplan) waarin zowel preventieve als curatieve maatregelen zijn opgenomen om zowel de sociale, psychische en fysieke veiligheid te waarborgen. Het plan beschrijft de schoolregels en bevat een set aan protocollen onder meer een anti-pestprotocol en de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. Er is tevens aandacht voor borging van de gemaakte afspraken.
- De school monitort jaarlijks de veiligheid van leerlingen met een gestandaardiseerd instrument, analyseert en evalueert de resultaten. De school heeft de uitkomsten van de monitor zelf uitgebreid geanalyseerd en een aantal actiepunten ter verdere verbetering opgesteld, onder meer de invoering van een training op het gebied van sociale vaardigheden en intensivering van de surveillance tijdens pauzes.
- De school heeft een veiligheidscoördinator (tevens coördinator bij pesten), een vertrouwenspersonen voor personeel en leerlingen en bedrijfshulpverleners. De school heeft voorts goede contacten met een wijkagent, die wekelijks op school aanwezig is, onder andere voor het geven van trainingen in het veilig gebruik van sociale media.

De standaard Veiligheid beoordelen we als voldoende op grond van de bevindingen die hierboven staan beschreven. Wel geven we een herstelopdracht:

- Het is een wettelijke verplichting de gegevens van de veiligheidsmonitor jaarlijks beschikbaar te stellen aan de inspectie (Memorie van toelichting bij art. 3b, WVO). We geven het bestuur de opdracht deze verplichting volgend schooljaar na te leven.

Ook doen we twee aanbevelingen:

- Vragen in de enquête over seksueel grensoverschrijdend gedrag zijn door de school bewust weggelaten uit de enquête. De school vindt dat deze vragen niet passen bij de identiteit van de school. Wel is aan de docenten gevraagd of zij seksueel grensoverschrijdend gedrag hebben waargenomen bij leerlingen. Dit was volgens de docenten geen enkele keer het geval. Het schrappen van vragen uit de veiligheidsmonitor is in beginsel onwenselijk. Indien de school daar toch voor kiest, is het

van belang is op een andere manier na te gaan of leerlingen zich ook op dit gebied veilig voelen, alsook hen een weg bieden om, als dat niet het geval is, daarvan melding te maken.

- De taken van zorgcoördinator, vertrouwenspersoon, veiligheidscoördinator en anti-pestcoördinator zijn belegd bij een en dezelfde persoon. Het is raadzaam, nu de school groeit, om deze taken te verdelen over meer functionarissen en bijvoorbeeld zowel een mannelijke als een vrouwelijke vertrouwenspersoon aan te stellen. Vooral voor vertrouwenspersonen is onafhankelijkheid essentieel.

Overige wettelijke voorschriften

- De schoolgids is ontvangen door de inspectie en ook beschikbaar voor ouders op de website.
- De tekst in de schoolgids over de vrijwillige ouderbijdrage voldoet op één punt niet aan de wet (art 24a, WVO): in de tekst staat dat er naast de verplichte boeken ook boeken op de boekenlijst kunnen staan die de leerling voor eigen rekening moet aanschaffen. Het bestuur van de school heeft deze onjuistheid kort na het onderzoek hersteld door te vermelden dat met boeken voor eigen rekening een atlas en een woordenboek bedoeld worden.
- De school beschikt over de meldcode huiselijk geweld en kindermishandeling. De docenten zijn hier allen mee bekend.
- Het schoolplan maakt in de beschrijving van het onderwijskundig beleid geen duidelijk onderscheid tussen het wettelijk minimum (basiskwaliteit) en de eigen ambities. We geven nu geen herstelopdracht maar gaan ervan uit dat het bestuur hier in de volgende versie van het schoolplan aandacht aan besteedt.

4. Reactie van het bestuur

Inspectie van het Onderwijs
Postbus 2730, 3500 GS Utrecht
T-algemeen 088 6696000
T-loket (voor vragen) 088 6696060

